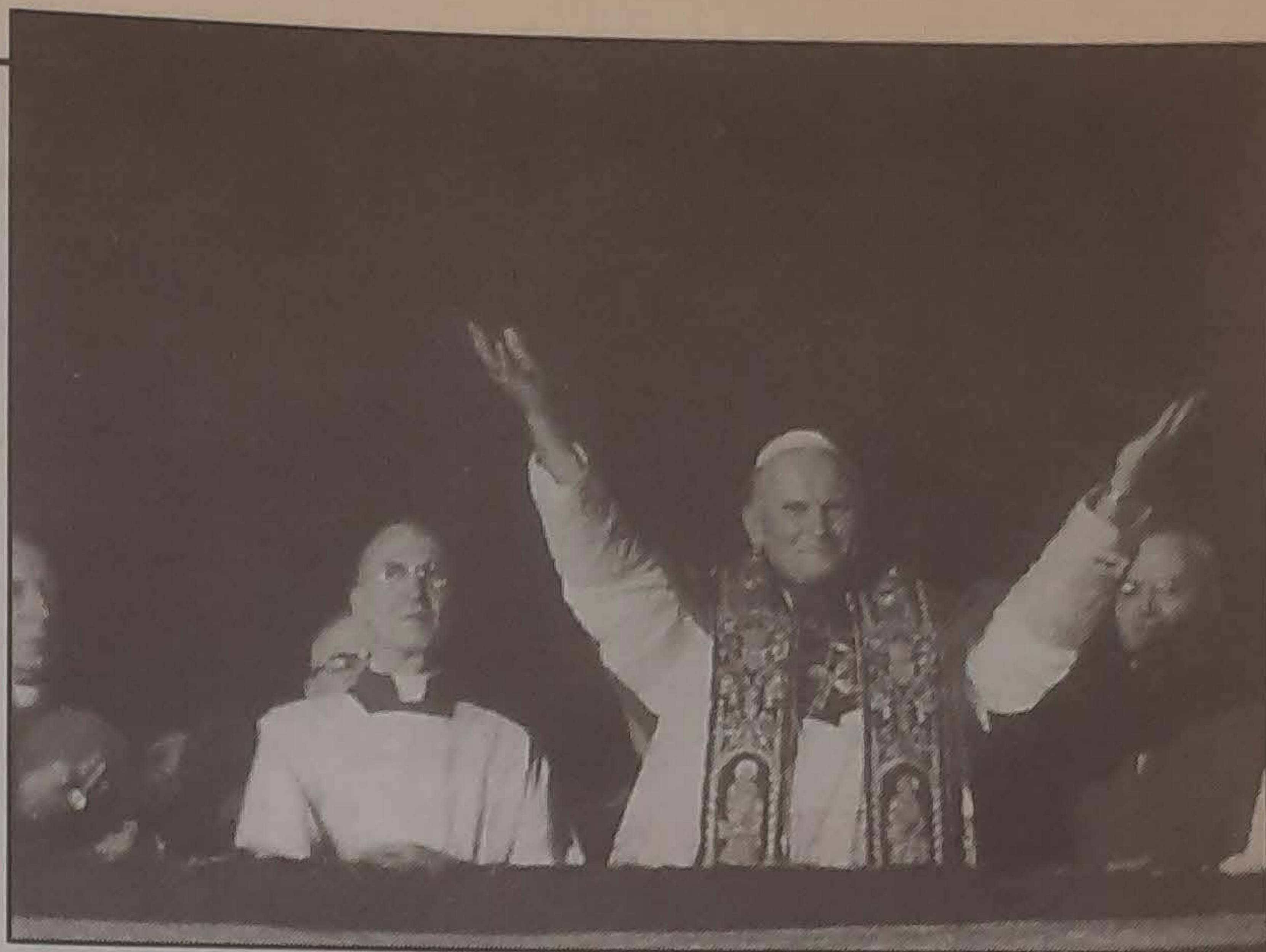

NIEUWE REGELS VOOR DE VERKIEZING VAN DE PAUS

Onder luid gejuich
van de menigte op
het Sint Pietersplein
verschijnt op
16 oktober 1978
de nieuwe paus op
het balkon van
de Sint Pieter.

Paus Johannes Paulus II heeft een nieuwe constitutie afgekondigd die de 'Sedis vacante' van de Apostolische Stoel regelt evenals de verkiezing van de paus. De Apostolische Constitutie getiteld 'Universi Dominici Gregis', met de status van kerkelijke wet, is in werking getreden op 22 februari, het feest van Sint Petrus' Stoel.

Behalve Benedictus XV en Johannes Paulus I zijn alle pausen van deze eeuw zich bewust geweest van de noodzaak de normen, die het vacant zijn van de Apostolische Stoel en de verkiezing van de Romeinse Pontifex regelen, bij de tijd te brengen. De laatste regeling, volgens welke in 1978 de pausen Johannes Paulus I en de huidige paus zijn gekozen, dateerde uit 1975. Naast de handhaving van de wezenlijke elementen van het conclaaf en de merendeels eeuwenoude tradities, presenteert de constitutie enige belangrijke vernieuwingen.

De verkiezing van de Romeinse Pontifex zal plaats blijven vinden in de Sixtijnse Kapel. Ook de witte of zwarte rook, die uit de schoorsteen van de Sixtijnse Kapel omhoog moet stijgen naar gelang een paus wel of niet gekozen is blijft in gebruik. Nieuw is dat de conclaaf-kardinalen niet meer zullen verblijven in de ad hoc opgerichte monniken-cellen in de Vaticaanse Musea, maar in het recent hernieuwde en vergrote gebouw binnen het Vaticaan dat bekend staat als het 'Domus Sanctae Marthae'. De nieuwbouw van Santa Marta heeft niet alleen meer comfort en is functioneler, maar kan en zal ook afgesloten worden voor alle personen die met het conclaaf niets te maken hebben.

De afzondering moet te allen tijde uitdrukkelijk gerespecteerd worden, zowel in Santa Marta als in de Sixtijnse Kapel, waar de eigenlijke stemmingen plaatsvinden. Daarom is iedere vorm van contact met de buitenwereld, door middel van radio, televisie, post of kranten uitgesloten. Ook draadloze telefoonapparatuur of opname-apparaten zijn verboden. De betreffende conclaaf-ruimtes, zowel Sixtijnse Kapel als Santa Marta, worden voor het begin van het conclaaf afgezocht naar af luister-apparatuur of andere spionage-middelen.

De feitelijke verkiezingsprocedure is in een nieuwe vorm gegoten en geldt alleen de geheime stemming. Voorheen kon de verkiezing ook 'per inspirationem' (bij acclamatie) of 'per compromissum' plaatsvinden. Deze vormen appelleren onvoldoende aan de persoonlijke keuzeverantwoordelijkheid van iedere conclaaf-kardinaal.

Voor de pauskeuze is tweederde meerderheid vereist, berekend op basis van het totale aantal aanwezige keuze-gerechtigde kardinalen. Dit zijn kardinalen tot tachtig jaar.

Wanneer het onmogelijk is het aantal stemmen te verdelen in drie gelijke delen, is er een stem extra nodig. Het aantal stemrondes is vier per dag, twee 's morgens en twee in de namiddag. Tekent zich na achtentwintig stemrondes geen tweederde meerderheid af, dan wordt overgegaan op een gewone meerderheid. Dat betekent dat een conclaaf maximaal op de achtste dag een nieuwe paus oplevert.

Kardinalen die ouder dan tachtig jaar zijn kunnen niettemin deelnemen aan de algemene Congregaties van het Heilig College van Kardinalen, die vanaf het vacant worden van de Apostolische Stoel worden gehouden tot voor het begin van het conclaaf. Dat was ook zo geregeld in de constitutie van Paulus VI. Tijdens het conclaaf zelf zijn de tachtig jaar en oudere kardinalen uitgenodigd voor te gaan in het gebed van het Volk van God, zowel in de Romeinse basilica's als in de diocesen in de hele wereld.

De verplichting tot strikte geheimhouding wordt sterk benadrukt. De aard en de limieten van de geheimhouding zijn overigens duidelijker omschreven dan in de nu buiten werking gestelde constitutie van Paulus VI. In het algemeen kan men stellen dat de geheimhoudingsplicht van toepassing is op alles wat direct of indirect te maken heeft met de zittingen in de Sixtijnse Kapel waarin gestemd wordt en de stemmen geteld worden.

Ook is de praktijk bevestigd om het conclaaf te beginnen met twee exhortaties of meditaties aan of voor de conclaaf-kardinalen over het belang van de handeling die zij op het punt staan te volbrengen. Dit is bedoeld om een atmosfeer te bevorderen van verdieping en spiritualiteit die het gehele proces van de verkiezing van de Opvolger van Petrus moet omgeven.

Wanneer de Apostolische Stoel vacant wordt tijdens een Concilie of een Synode van de Bisschoppen, dan zijn deze niet gerechtigd om de nieuwe paus te kiezen, maar worden hun werkzaamheden direct afgebroken. De nieuwe constitutie wil dus geen herhaling van het conclaaf van 1417 toen Otto Colonna de nieuwe paus Martinus V werd en toen gedelegeerden van het Concilie van Konstanz werden toegevoegd aan de toenmalige conclaaf-kardinalen.

Derhalve wordt opnieuw bevestigd dat de kardinalen bijeen als Heilig College de enige wettige kiezers kunnen zijn van de Romeinse Pontifex. De inleiding van de constitutie geeft daarvoor de reden aan. Het College van Kardinalen, dat maximaal uit 120 leden bestaat, geeft uitdrukking aan twee karakteristieke kenmerken van de paus, namelijk de 'Romanitas' die verbonden is met de Pontifex Maximus, waarin deze de bisschop van Rome is en waarbij de kardinalen de clerus van Rome vertegenwoordigen. Tegelijkertijd is het College van Kardinalen voor het merendeel samengesteld uit over de gehele wereld residerende bisschoppen, die afkomstig zijn uit de meest verschillende culturen. Effectief vertegenwoordigen zij de universaliteit, die eveneens karakteristiek is voor de Romeinse Pontifex.

Bij het vacant worden van de Apostolische Stoel treden de kardinaal-staatssecretaris, de prefecten van de Congregaties en presidenten van de Pauselijk Raden af. De nieuwe Romeinse Pontifex moet vrij zijn in de benoeming van zijn medewerkers. De lopende zaken tijdens de 'Sedis vacante' en ook de voorbereiding van het conclaaf staan onder leiding van de kardinaal-camerlengo Eduardo Martinez Somalo.

In de promulgatie, het slotdeel van de constitutie schrijft de Heilige Vader: "Na rijp nadenken en het voorbeeld volgend van mijn voorgangers, schrijf ik deze normen voor en ik gebied dat niemand deze constitutie ooit kan betwisten om wat voor reden dan ook. Deze constitutie moet door allen geheel en al worden nageleefd, dient onverkort te worden uitgevoerd en moet dienen als gids voor allen waarop deze constitutie van toepassing is. Zoals boven besloten verklaar ik hierbij alle constituties en eerdere geboden terzake gedaan door de Romeinse Pontifexen voor vervallen en tegelijkertijd verklaar ik geheel en al nietig en ongeldig alles wat door welke persoon dan ook, wat zijn autoriteit ook mag zijn, bewust of onbewust, wordt gedaan wat op enige manier tegengesteld is aan deze constitutie". Kortom: wordt deze constitutie op wat voor manier dan ook niet nagekomen dan is het conclaaf ongeldig. (ACSA)

ADVERTENTIE

TÓTH IKONEN

De Triniteit, 16e eeuws Noord Rusland

**TEFAP
MAASTRICHT**

MECC NL
9-17 MARCH 1996

Stand 245

open daily: 11.00-20.00 uur

Nieuwe Spiegelstraat 68, 1017 DH Amsterdam,
tel/fax: 020-4207359